

Romániai kórkép

Fogy a népesség

Az anyaországi és az erdélyi magyarság hasonló egészségügyi problémákkal küzd, de az orvosi ellátás színvonala már eltér egymástól. Ez derül ki abból, amit dr. Balla Árpád székelyudvarhelyi gyermekgyógyász főorvos mondott lapunknak, amikor nemrég a magyar orvosok millenniumi világtalálkozója Szegeden járt.

– Miben hasonlítanak és miben térnek el az anyaországi és a romániai magyarság egészségügyi problémái?

– Nemcsak Magyarországon, hanem nálunk is a népesség természetes fogyásról beszélhetünk. A jellemző betegséffajták is ugyanazok: a halálokok között az első helyen a szívrendszeri betegségek, a második helyen daganatos megbetegedések állnak. Az 1989-es fordulat óta Romániában is egyre gyakrabban fordul elő a szenvedélybetegségek között – a dohányzás és az alkoholizmus mellett – a drogfüggőség.

– Milyen színvonalú az egészségügyi ellátás Romániában?

– Az alaphálózatban dolgozó orvosok képzése megfelelő. A műszeres felszereltségben viszont több évtizeddel le vagyunk maradva Magyarországhoz képest, bár az utóbbi tíz évben ezen a téren is lényeges javulás észlelhető. A gyógyszerellátásban nincsenek problémák, viszont a patikaszerek nálunk is nagyon drágák. A biztosítási rendszer tavalyi bevezetésével lényegesen javult a betegek ellátása és az orvosok jöve-

delmezése az alaphálózatban. Az idén elkezdődött a szakorvosi hálózat privatizálása. A biztosítók a kórházban dolgozó szakorvosokkal szerződést kötnek, és utóbbiak a munkaidőn kívül a rendelőintézet műszereit és épületét felhasználva magánrendelést folytathatnak.

– Vannak-e létszámihiányos orvosi szakterületek?

– A háziorvosi ellátásban elegendő szakember dolgozik, a szakorvosi hálózat viszont kiöregedett, például 1998-ban a Hargita megyei szakorvosok átlagéletkora meghaladta az ötvennyolc évet.

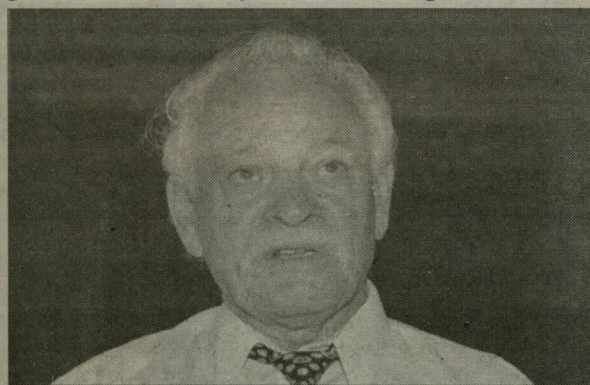
– Hogyan jellemeznék az ot-tani orvosok elhelyezkedési esélyeit?

– Romániában közel húsz orvosegyetem működik, a magánintézményeket is beleértve. Ezek nagyon sok orvost képeznek, akik egyre nehezebben tudnak elhelyezkedni. Elsősorban az alaphálózatban, illetve szakorvosként kívánnak dolgozni, mivel ezek anyagi megbecsülése sokkal jobb, mint a kórházi dolgozóké. Utóbbiak ugyanúgy elégedetlenek az alacsony bérek miatt, mint magyarországi kollégáik.

– Szó van-e Romániában is a kórházi ágyak számának csökkentéséről?

– Nálunk nincs meghatározott ágyszám-leépítés, de bizonyos százalékkal bizonyos százalékkal évek óta csökkentik az ágyak számát azokon a kórházi osztályokon, ahol alacsony a kihasználtság. Ha jól kiépül az alaphálózat, és a szakorvosi járó beteg diagnosztikai központok is kialakulnak, akkor valóban csökkenteni kell az ágyszámot.

Hegedűs Szabolcs

Dr. Balla Árpád: A jellemző betegséffajták nálunk is ugyanazok. (Fotó: Schmidt Andrea)

Adatbázis fiataloknak

Az Országos Gyermek- és Ifjúsági Parlament (OGYIP) augusztus 22-én, www.tudd.hu internet-címen új honlapot indított, melyen az érdeklődők hasznos információkat találhatnak többek között külföldi ösztöndíjakról, valamint utazási és szálláslehetőségekről. A szerkesztők a weblapon található szolgáltatásokat az egyik legnagyobb hazai, fiataloknak szóló adatbázist hozták létre.

Az Országos Gyermek- és Ifjúsági Parlament által a közelmúltban létrehozott honlap fiatalokat érdeklő ingyenes információkat tartalmaz az élet számos területéről. Az oldal adatbázisa három, úgynevezett információ-csomag alapul, de megtalálhatóak rajta különböző on-line szolgáltatások: képeslapküldés és egy komplett linkgyűjtemény, továbbá egyéb, a fiatalokat érdeklő adatok, például zenei oldalak, szálláskeresés.

A „Danubia” elnevezésű

csomag elsősorban civil szervezeteknek nyújt különféle információkat, szponzorációs tanácsokkal, ifjúsági hírekkel, könyvvezetési tájékoztatóval. Az „EuroPont” részleg európai uniós információkkal, európai országokkal kapcsolatos utazási hírekkel, szállások listájával, egyetemek címeivel és külföldi ösztöndíj-lehetőségekkel segíti a tájékozódást. A „Kárpátia” adatsorozatban a Kárpát-medence városairól, szállásairól, rendezvényeiről tudhatnak meg részletes információkat a honlap látogatói. A „ha kérdésed van” csomagban a tizen- és huszonévesekben felmerülő problémák kérdésekre próbálnak meg válaszolni. Jelenleg a sorkatonaságról, valamint a kábítószerkről kaphatnak bővebb felvilágosítást a weblapról ellátogató fiatalok. Az információs program megvalósítója, az OGYIP-en belül működő Civil Iroda, mintegy tizenegymillió forintot éves támogatást kapott e célra az Ifjúsági és Sportminisztériumtól.

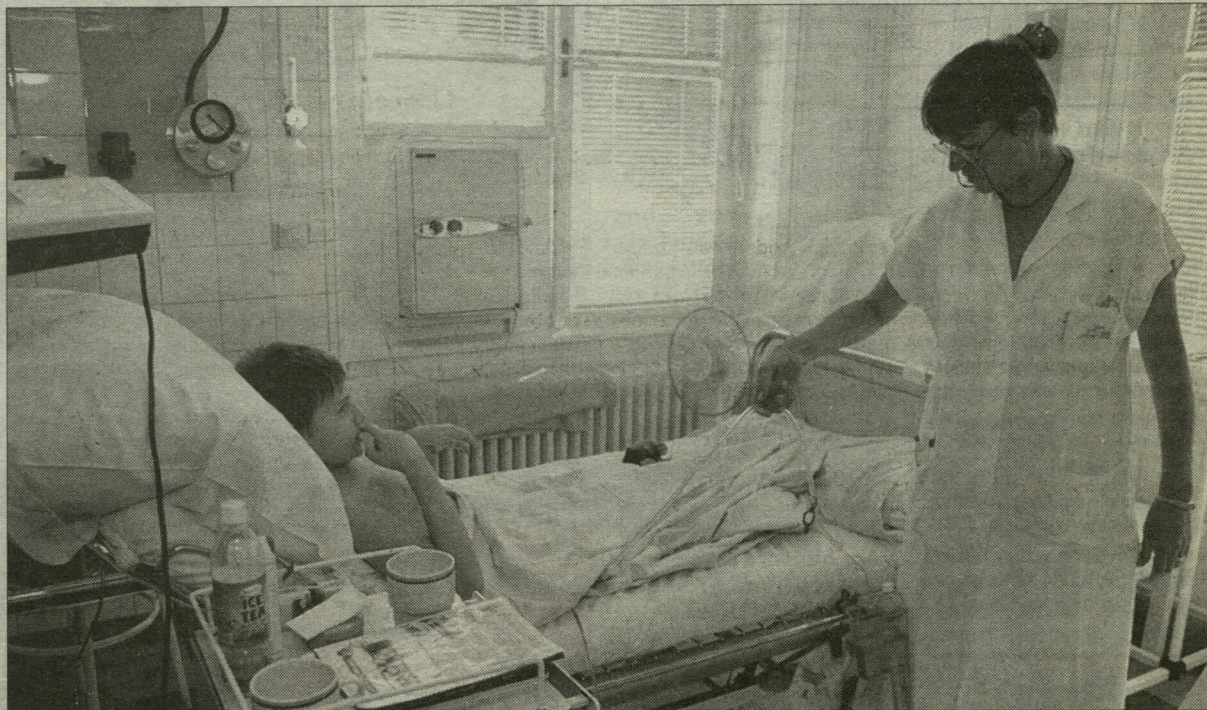
A. T. J.

Száztizennégy kórház nem jelent donort

Több szervátültetést végezhetnek

A hazai szervátültetés történetét és lehetőségeit vázolták fel a budapesti, a pécsi, a debreceni és a szegedi transzplantációs centrumok szakemberei a magyar orvosok elmúlt héten rendezett millenniumi világtalálkozójának egyik szekcióján. A résztvevőkkel a legégetőbb kérdésekről: a nélkülözhetetlen nemzetközi kapcsolatok nehézségeiről, és az egyre fogyó donorok számáról beszélgettünk.

A magyarországi szervátültetés születése Szegedhez kötődik, hiszen 1962-ben dr. Németh András professzor a világon hatodik sebészként végezte el az első hazai veseátültetést. Ezt követően tíz év múlva, 1973-ban kezdődött meg az Egészségügyi Minisztérium koordinálásában a szervezett veseátültetési program dr. Perner Ferenc professzor vezetésével, melyhez az országos sebészeti klinikák kapcsolódtak. A professzor – aki jelenleg az Európa Tanács szakbizottságának tagja, s így a magyar érdekek leghatékonyabb képviselője – kérdésünkre elmondta: a nemzetközi kapcsolatok jelentősége ezen a szakterületen kiemelt fontosságú, hiszen mind a tudományos továbbképzés, mind a transzplantálható szervek cseréje esetében nélkülözhetetlen az együttműködés. Mindezek ellenére jelenleg a magyar orvosok javaslatára a személyes baráti kapcsolatokra építhetnek, mivel az ország nem tagja az Európai Transzplantációs Központnak (Euro-Transplant), melynek nemzetközi várólistáján a bete-

A múlt héten egy tizenhárom éves kislány életkilátásain segítette a megfelelő donor megtalálása. Rajta hajtották végre Szegeden a 699. veseátültetést. (Fotó: Miskolczi Róbert)

gek nagyobb eséllyel kaphatnak beültetendő szervet. Magyarország ugyan megkapta a felkérést a szervezettől a belépésre, ahova csak egy államilag független, közhasznú társaság alapításával csatlakozhatnánk. Az orvostársadalom legnagyobb sajnálatára immár nyolc éve várat magára ennek a közhasznú társaságnak, a Hungaro-Transplantnak a létrehozása. Így az elmúlt tíz évben az a sajátos helyzet alakult ki, hogy a műtétek színvonala és hatékonysága eléri a nyugati országokét, a nemzetközi várólista hiányában viszont csökkent az országban a transzplantációk száma, miközben a betegek túlélési esélyeinek aránya megközelíti a száz száza-

lékot – hangoztatta Perner professzor.

Szegeden dr. Csajbók Ernő és dr. Szenohradszky Pál dolgozza ki a dél-magyarországi veseátültetési programot, melynek keretében 1979. október 29-től egészen a múlt hét végéig 699 esetben történt veseátültetés. Legutóbb egy tizenhárom éves kislány életkilátásain segítette a megfelelő donor megtalálása. A 700. műtetre várva, a Szegedi Tudományegyetem Sebészeti Klinika Transzplantációs Osztályának főorvosa, dr. Szenohradszky Pál elmondta: a rendelkezésre álló donorok száma meg sem közelíti az igényeket. Jelenleg az országban 157 kórház működik, és ebből mindössze 43-ból jelentenek

rendszeresen donort. Pedig a fennmaradó több mint száz intézmény is tudna segíteni a hiányon. A helyzet javítására a főorvos négy megoldási javaslatot vázolt fel. Egyrészt célszerű lenne egy országos szakmai koordinátori hálózatot kiépíteni, amely napi szinten tartaná a kapcsolatot az egészségügyi intézményekkel. Ebben az esetben évente legalább százal több szervátültetési műtétet tudnának végezni, és így minden beteg az esetleg 8-10 év helyett, 3 évi várakozás után juthatna az életet jelentő szervhez. (Évente több-mint kilencszázán várnak új vésére az országban, Dél-Magyarországon pedig ez a szám eléri 180-at. A jelen körülmények között a lé-

nyegesen nagyobb kapacitás elérésére Szegeden évente 45-50 műtétet végeznek el, holott ennek a többszörösére lenne lehetőség.) A transzplantációs növelésének másik módja, hogy élő donor nemcsak az eddig szokásos egyenes ági rokon lehet. Az új törvény értelmében az érzelmileg szoros kapcsolatban állók (házastársak) is adhatnak egymásnak szervet. Szenohradszky főorvos az orvosi technikai lehetőségek várható fejlődése mellett negyediként a xenotranszplantációt (emberbe történő állati szervek beültetése) említi, melynek évek óta tartó sikeres külföldi kísérletei ugyancsak reményekre adhatnak okot.

Lévay Gizella

Az egészségügyi főiskolai kar jövőképe

Emberközpontú hagyományok

Az alapképzések fejlesztését és gazdaságosabbá tételét, illetve a szakképzések bővítését foglalták meg a Szegedi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Karának közéleti stratégiai tervében. Emellett hangsúlyt helyeznek a más intézményekkel való együttműködésre és a hallgatók önálló tanulására.

A felsőoktatási törvény szerint az integrált egyetemeknek a jövő év elejére el kell készíteniük stratégiai tervüket. A Szegedi Tudományegyetem karai is megalkották saját jövőképeiket, melyekből egy bizottság állítja majd össze az egyetem közéleti elképzeléseit. Az egészségügyi főiskolai kar stratégiájáról dr. Boda Márta főigazgató nyilatkozott lapunknak.

A kar vezetője elmondta, hogy a négy-öt éves távlatra készült stratégiai terv számra veszi az intézményben folyó oktatással szembeni társadalmi igényeket, és a képzési paletta fejlesztésének lehetőségeit. – A koncepció alappilléreként a főiskolai képzéseinket kívánjuk fejleszteni, illetve minél gazdaságosabbá tenni úgy, hogy például bizonyos tárgyakat modulrendszerben közösen oktassunk több szakon is. A hallgatói létszám nagyobb mértékű növelését szeret-

Dr. Boda Márta: Az állami források szűkösek, ezért plusz forrásokat kell bevonnunk. (Fotó: Schmidt Andrea)

nék elérni a gyógytornász és a védőnő képzésben, de kisebb létszámbővülésre a szociális munkás és a diplomás ápoló szakokon is számítunk, igaz ugyan, hogy az utóbbi terület alacsony szintű közmegebecsülése miatt a diákok érdeklődése elmarad ahhoz képest, mint amennyi ápolóra az egészségügyi intézményeknek szükségük lenne. Mindezek mellett hangsúlyt helyezünk a hallgatók önálló tanulására, ezért már elkezdtük a kari könyvtár bővítését, de számítunk az egyetem központi könyvtára által nyújtott lehetőségekre is. A változó modulrendszerben közösen feladni az intézményünkben eddig megszokott emberközpontú és egészség-centrikus

szemléletből fakadó tradíciókat sem – sorolta a stratégiai terv leglényegesebb elemeit dr. Boda Márta.

A kar folytatni kívánja eddigi, létrejötté óta fennálló együttműködéseit az egyetem többi karával, valamint az egészségügyi és a szociális szféra intézményeivel, illetve bővíti az oktatásban és a kutatásban szerepet játszó hazai és nemzetközi kapcsolatokat. Ezáltal annak a felhasználói körnek a kiszélesítésére is számítanak, amely elhelyezkedési lehetőséget biztosít a karon végzett hallgatók számára. Az orvosokkal folytatott hagyományos együttműködés mellett az egészségügyi főiskolai kar közös képzésbe vett részt a szociális munkás

szakon az egykori JATE-val, a jövőben pedig a tanárképző főiskolai karral kapcsolnak el közös, egészségügyi informatikusok oktatására kiterjedő programot.

A kar másoddiplomás továbbképzéseket is indít. A tervnek szerint szociális munkás szakon gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadókat, készítenének fel, ezen kívül bevezetnék az iskola védőnő, család gondozó védőnő, szakgyógytornász és közösségi szakápoló képzéseket. A diplomák kötelező megújítására is alkalmas szakképzések – a főigazgató szerint – regionális tudásközponttá tehetnék az intézményt. Az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés az idén induló képi diagnosztikai és intervenciószakasszisztens programmal veszi kezdetét a karon, de tervezik szülésznőképzés beindítását is.

A gazdálkodás terén – a főigazgató szerint – továbbra is a kiegyensúlyozottságra törekednek. – Az állami források szűkösek, ezért olyan plusz forrásokat kell bevonnunk, amelyekből a jelenlegi képzéseink infrastrukturális hátterét tudjuk támogatni. Ezt a célt szolgálhatja az angol nyelvű, költségtérítéses képzések indítása külföldi hallgatók számára – változta a jövőbeli elképzeléseket dr. Boda Márta.

H. Sz.

Igazolványok októberre

Munkatársunktól

A Szegedi Tudományegyetemen az új tanév elején összesen 3374 új diákigazolványt kell kiosztani az elsőéves diákok között – közölte informatikusok oktatására kiterjedő programot. A kar másoddiplomás továbbképzéseket is indít. A tervnek szerint szociális munkás szakon gyermek- és ifjúságvédelmi tanácsadókat, készítenének fel, ezen kívül bevezetnék az iskola védőnő, család gondozó védőnő, szakgyógytornász és közösségi szakápoló képzéseket. A diplomák kötelező megújítására is alkalmas szakképzések – a főigazgató szerint – regionális tudásközponttá tehetnék az intézményt. Az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés az idén induló képi diagnosztikai és intervenciószakasszisztens programmal veszi kezdetét a karon, de tervezik szülésznőképzés beindítását is.

Az Állami Nyomda negyvenöt napos határidővel vállalta az új igazolványok elkészítését, így azok október első felében érkeznek az intézményekbe. A szeptember közepére eső beiratkozás idejére tehát még senki nem kap igazolványt. A beiratkozott hallgatókat tartalmazó hiteles adatbázis elkészülte után, október 24-ével kezdik el az igazolványok kiosztását, illetve az október 31-ig érvényes régi okmányok megújítását. Azok a diákok, akik ez utóbbi napig nem jutnának új igazolványhoz, a kiállítását számítva legfeljebb hatvan napig használható ideiglenes plasztik kártyát kaphatnak.